

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	<i>Понятие за наказателно право</i> Същност: определение и особености на наказателното право като клон от обективното право. Основни принципи на наказателната политика и на наказателното право. Обща и особена част на наказателното право. Наказателното право и другите клонове на обективното право.
2	<i>Наказателноправната наука</i> Предмет, метод и особености на наказателноправната наука. Задачи на науката за наказателното право. Отграничаване на наказателното право от други сродни или близки правни науки.
3	<i>Установяване и развитие на българското наказателно право</i> Наказателният закон от 1896 г. и развитие на българското наказателно право на основата на този закон. Наказателният закон от 1951 г. и първият български Наказателен кодекс от 1956 г. Действащият НК от 1968 г., пълната кодификация на българското наказателно право. Перспективи за развитие на наказателното право.
4	<i>Функции на наказателното право</i> Задачата на НК (чл. 1) и функциите на наказателното право. Предупредителна и възпираща функция на наказателното право. Общовъзпитателна функция. Регулираща функция. Отношение между основните функции на наказателното право.
5	<i>Източници на наказателното право</i> Законоустановеността на престъпленията и на наказанията като основен принцип на съвременното наказателно право. Видове наказателни закони. Значение на наказателната кодификация. Значение на правото на ЕС и на международното публично право като източници на българското наказателно право.
6	<i>Видове и структура на наказателноправните норми</i> Норми на Общата част и норми на Особената част. Видове норми на Общата част на НК. Структура на нормите на Особената част на НК. Отношение между нормите на Общата и Особената част на НК.
7	<i>Тълкуване на наказателноправните норми</i> Същност и задачи на тълкуването. Метод и способности на тълкуване. Видове тълкуване с оглед способа, обема и субекта на тълкуването. Отношение на тълкуването към прилагането на наказателния закон по аналогия.
8	<i>Действие на наказателноправните норми по време</i> Влизане в сила и излизане от сила на наказателноправните норми.

	<p>Понятие за действие на наказателноправните норми във времето; основен принцип (чл. 2, ал. 1 НК). Действие на наказателноправните норми, които установяват или засилват наказателна отговорност. Обратно действие на по-благоприятния за дееца закон (чл. 2, ал. 2 НК); определяне на този закон.</p>
9	<p><i>Действие на наказателноправните норми по място</i> Понятие за действие на наказателноправните норми по място. Принципите за действие на наказателноправните норми по място и отношението между тях. Териториален принцип (чл. 3, ал. 1 НК). Личен или национален принцип (чл. 4, ал. 1). Реален принцип (чл. 5). Универсален принцип (чл. 6). Проблемът за екстрадицията на престъпници.</p>
10	<p><i>Наказателно правоотношение и наказателна отговорност</i> Понятие и особености на наказателното правоотношение. Съдържание на наказателното правоотношение. Възникване, развитие и прекратяване на това правоотношение. Понятие за наказателната отговорност. Съдържание на наказателната отговорност. Наказание и наказателна отговорност. Наказателната отговорност и другите видове правна отговорност.</p>
11	<p><i>Наказателноотговорни лица</i> Значение на проблема за субекта на престъплението и отношението му към въпроса за действието на наказателноправните норми по отношение на лицата. Понятие за субект на престъплението; субект на престъплението и наказателноотговорно лице. Основни качества на субекта на престъплението. Особени субекти на престъплението.</p>
12	<p><i>Вменяемост и невменяемост</i> Нормалната психика като условие за наказателната отговорност на гражданите. Същност на вменяемостта като основно качество на субекта на престъплението. Невменяемост, същност, медицински и юридически критерии за нейното определяне (чл. 33, ал. 1 НК). Значение на разстройството на съзнанието след извършване на престъплението (чл. 33, ал. 2).</p>
13	<p><i>Малолетни и непълнолетни</i> Значение на възрастта като основно качество на субекта на престъплението. Наказателноправен режим на малолетните (чл. 32 НК). Непълнолетни (чл. 31, ал. 2). Особеният наказателноправен режим на наказателноотговорните непълнолетни. Същност и значение на възпитателните мерки, приложими спрямо малолетните и непълнолетните.</p>
14	<p><i>Понятие за престъплението</i> Обществен характер и историческа обусловеност на престъплението. Легално определение за престъплението (чл. 9, ал. 1 НК). Основните особености на престъплението и отношението между тях.</p>

15	Обект и предмет на престъплението Общественият отношения като обект на престъплението. Общ, родов и непосредствен обект на престъплението. Предмет на престъплението. Отношение между предмета и обекта на престъплението. Предмет и средство на престъплението.
16	Престъплението като деяние Престъплението деяние с определени свойства. Понятие за деяние, обща характеристика и елементи. Форми на деянието, същност на действието и на бездействието. Изпълнително деяние.
17	Общественноопасни последици от деянието Понятие за общественноопасни последици (престъпен резултат), обективни особености, формален белег. Видове общественноопасни последици. Видове престъпления в зависимост от визираните в закона общественноопасни последици резултатни (на поставяне в опасност и увреждащи) и формални.
18	Причинна връзка между престъпното деяние и общественноопасните последици Същност на отношението „причинност“ и неговото значение в наказателното право. Пряка и непосредствена и опосредена причинна връзка. Съпричиняването и неговото наказателноправно значение. Причинна връзка при действието и при бездействието.
19	Обществена опасност на престъпното деяние Същност на обществената опасност като качество на престъплението. Характер и степен на обществената опасност. Отношение на обществената опасност към останалите свойства на престъплението.
20	Обстоятелства, при които деянието не е общественноопасно Същност и общи особености на тези обстоятелства. Неизбежна отбрана (чл. 12 НК). Задържане на престъпник (чл. 12а). Деяние, извършено от служител под прикритие (чл. 12б). Крайна необходимост (чл. 13); разграничение от неизбежната отбрана и от задържане на престъпник. Оправдан стопански риск (чл. 13а).
21	Противоправност и наказуемост на престъпното деяние, обстоятелства, изключващи противоправността и наказуемостта Същност на противоправността. Противоправност на действието и на бездействието. Наказуемост на деянието, същност. Отношение между обществената опасност, противоправност и наказуемост. Обстоятелства, изключващи противоправността и наказуемостта.
22	Вина Понятие за вината. Вината като принцип в наказателното право. Форми на вината. Степен на вина. Отношение на вината към останалите елементи на

	престъплението и към вменяемостта.
23	<i>Умисъл</i> Понятие за умисъл, легалното определение (чл. 11, ал. 2 НК). Интелектуален и волев момент на умисъла. Основни форми: пряк и евентуален (косвен) умисъл. Други разновидности на умисъла и тяхното отношение към неговите основни форми.
24	<i>Непредпазливост</i> Същност и определение (чл. 11, ал. 3 НК). Самонадеяност, интелектуален и волев момент, разграничение от евентуален умисъл. Небрежност, отрицателен и положителен момент на небрежността. Наказуемост на непредпазливите деяния (чл. 11, ал. 4). Смесената вина и нейното наказателноправно значение (чл. 11, ал. 5).
25	<i>Изключващи вината обстоятелства</i> Фактическа грешка (чл. 14 НК). Случайно деяние (чл. 15), разграничение от небрежност. Изпълнение на неправомерна заповед (чл. 16).
26	<i>Състав на престъплението</i> Понятие. Отношение между общото понятие за престъплението и състав на престъплението. Видове признаци на състава на престъплението. Видове състави и отношението между тях. Съставомерност на деянието.
27	<i>Видове престъпления</i> Основните елементи на понятието за престъплението като критерии за подразделяне на престъпленията; видове престъпления съобразно тези критерии.
28	<i>Довършено престъпление</i> Понятие. Довършеност на престъпленията, осъществявани чрез действие или чрез бездействие, довършеност на резултатните и на формалните престъпления. Стадии в осъществяването на умишлената престъпна дейност.
29	<i>Приготовление</i> Същност и определение (чл. 17, ал. 1 НК). Обективна и субективна страна на приготвянето. Особенности на умисъла при този стадий на престъпна дейност. Наказуемост на приготвянето. Самоволен (доброволен) отказ от приготвяне (чл. 17, ал. 3 и чл. 19).
30	<i>Опит</i> Същност и определение (чл. 18, ал. 1 НК). Обективна и субективна страна на опита. разграничение от приготвянето и довършеното престъпление. Видове опит: недовършен, довършен, годен и негоден. Наказуемост на опита (чл. 18, ал. 2). Самоволен отказ от недовършен и от довършен опит (чл. 18, ал. 3; чл. 19).

31	<i>Съучастие в престъпление</i> Същност, обективна и субективна страна на съучастие. Основни форми на съучастие (чл. 20, ал. 1 НК) и отношението между тях. Основание за наказателната отговорност на съучастниците. Съучастие и особени форми на задружна престъпна дейност.
32	<i>Извършителство и съизвършителство</i> Същност на извършителството, обективна и субективна страна (чл. 20, ал. 2 НК). Непосредствено и посредствено извършителство. Съизвършителство (чл. 93, т. 12), същност и видове; съизвършителство при престъпленията с особен субект.
33	<i>Подбудителство и помагачество</i> Същност на подбудителството (чл. 20, ал. 3 НК), обективни и субективни елементи. Разграничение на подбудителството от посредствено извършителство, от подбуждане и от явно подбуждане към престъпление. Същност на помагачеството (чл. 20, ал. 4), обективна и субективна страна, видове помагачество. Разграничение на помагачеството от извършителство, от подбудителство, от укривателство и от допустителство.
34	<i>Наказуемост на съучастниците</i> Принципът за наказуемост на съучастниците (чл. 21, ал. 1 НК). Характер и степен на съучастие. Особенности във връзка с наказуемостта на подбудителя и на помагача (чл. 21, ал. 2-4; чл. 58, б. „б“). Самоволен отказ от съучастие (чл. 22).
35	<i>Множество престъпления и форми на усложнена престъпна дейност</i> Единство и множество на деянието и на престъплението. Наказателноправно значение на засягането на множество обекти от един субект. Различни форми на усложнена престъпна дейност. Разграничение между множество престъпления и формите на усложнена престъпна дейност.
36	<i>Съвкупност от престъпления</i> Същност (чл. 23, ал. 1 НК). Идеална съвкупност, основни белези; привидна идеална съвкупност. Реална съвкупност, същност и видове, отграничаване от рецидив и от продължавано престъпление. Наказуемост при съвкупност от престъпления, основен принцип (чл. 23, ал. 1), корективи на основния принцип (чл. 23, ал. 2 и 3; чл. 24 и 25).
37	<i>Рецидив</i> Същност на рецидива, значение на миналата съдимост за наказателната отговорност. Видове рецидив: общ и специален, рецидив преди и след изпълнението на наказанието по предходното осъждане (чл. 27 НК), реален и формален рецидив, пенитенциарен рецидив. Повторност (чл. 28).

	Опасен рецидив (чл. 29), отношение към повторността (чл. 29, ал. 3).
38	<i>Понятие и обща характеристика на наказанието</i> Обществена същност и историческа обусловеност на наказанието. Понятие за наказанието, основни особености. Основание на наказанието. Принципи относно наказанието. Отношение на наказанието към другите мерки на държавна принуда, към възпитателните мерки и към тези по чл. 53 НК.
39	<i>Цели на наказанието</i> Понятие за цел на наказанието. Общи цели на наказанието (чл. 36 НК). Особената цел на наказанието по отношение на непълнолетните. Отношение между целите на наказанието.
40	<i>Система на наказанията по българското наказателно право</i> Обществено значение на системата на наказанията. Критерии за групиране на наказанията в НК. Видове наказания. Наказания, приложими спрямо непълнолетните.
41	<i>Лишаване от свобода и доживотен затвор</i> Същност на наказанието лишаване от свобода и неговото и неговото място в системата на наказанията по българското право. Положителни и отрицателни страни на лишаването от свобода. Режим на изтърпяване. Задължението за полагане на общественополезен труд. Доживотен затвор и доживотен затвор без замяна, същност и особености.
42	<i>Наказания без лишаване от свобода</i> Характер и обществено значение на тези наказания. Отделните видове наказания без лишаване от свобода: имуществени наказания (конфискация и глоба), пробация, лишаване от права, обществено порицание.
43	<i>Определяне на наказанието</i> Същност и значение на индивидуализацията на наказанието като основен принцип при неговото определяне (чл. 35, ал. 3 НК). Основни правила за определяне на наказанието (чл. 54), значение на смекчаващите и отегчаващи обстоятелства (чл. 54, ал. 2 и чл. 56). Определяне на наказание при изключителни или многобройни смекчаващи обстоятелства. Определяне на наказание при алтернативно или кумулативно дадени санкции. Определяне на наказанието по реда на чл. 58а НК.
44	<i>Освобождаване от наказателна отговорност и от изтърпяване на наложено наказание</i> Основание и обществено значение на пълното или частично неосъществяване на наказателната отговорност. Индивидуализация на наказателната отговорност, отношение към индивидуализацията на наказанието. Разграничение между освобождаване от наказателна отговорност (гл. VIII от Общата ч. на НК) и освобождаване от изтърпяване

	на наложено наказание (гл. VII).
45	Освобождаване от наказателна отговорност Същност и обществено значение. Условно и безусловно освобождаване от наказателна отговорност. Освобождаване от наказателна отговорност на непълнолетни (чл. 78 и 61 НК). Освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание (чл. 78а).
46	Освобождаване от изтърпяване на наложено наказание Същност на освобождаването от изтърпяване на наложено наказание. Условно и безусловно, пълно и частично освобождаване от изтърпяване на наложено наказание. Условно осъждане (чл. 66 и сл. НК), предсрочно освобождаване (чл. 70-73) и помилване (чл. 74). Особени случаи на освобождаване от изтърпяване на наложено наказание (на непълнолетни чл. 64; във военно време чл. 42 и за престъпления от частен характер чл. 84, ал. 3).
47	Погасяване на наказателното преследване и на изпълнението на наложеното наказание Понятие, основания и правно действие на погасяването на наказателното преследване и на изпълнението на наложеното наказание. Давност, същност и видове, спиране и прекъсване на давността. Амнистия, същност и видове, разлика от помилването.
48	Реабилитация Правна същност и обществено значение на реабилитацията. Видове реабилитация: пълна и частична, по право и с акт на съда. Престъпление – наказателна отговорност – реабилитация.

Библиография

Основна:

1. *Иван Ненов*, Наказателно право на РБ, Обща част, изд. „Софи–Р“, кн.1, 1992; кн. 2, 1992.
2. *Никола Долапчиев*, Наказателно право (обща част), С., 1933; Наказателното право, т. I, Обща ч., шесто изд., С., 1945.
3. *Александър Стойнов*, Наказателно право. Обща част, второ издание, изд. „Сиела“, 2019; Наказателно право – обща част, Пробация, изд. „Сиела“, 2009.
4. *Димитър Михайлов*, Проблеми на наказателното право. Обща част, изд. „Сиела“, 2007.

5. *Лазар Груев*, Санкционната система по българското наказателно право, изд. „Сиби“, 1997; Бланкетни наказателноправни норми, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 1997; Смъртното наказание – pro & contra, изд. „Сиби“, 1998; Наказването за престъпление, изд. на БАН, 2020.

6. *Пламен Панайотов*, Укривателството по Наказателния кодекс на Република България, изд. „Сиби“, 1997; Наказателното право на Европейския съюз и българското наказателно право, изд. „Сиби“, 2012.

7. *Борис Велчев*, Имуניתетът по наказателното право на Република България, изд. „Софи-Р“, 2001 г.; Помилването по наказателното право на Република България, изд. „Софи-Р“, 2001 г.; Проблеми на наказателната политика в Република България, изд. „Сиела“, 2012; Престъпления от частен характер, изд. „Сиела“, 2015; Обществената опасност и българското наказателно право, изд. „Сиела“, 2017; По някои въпроси на обстоятелствата, изключващи обществената опасност, изд. „Сиела“, 2021.

8. *Ралица Илкова*, Реабилитацията по българското наказателно право, изд. „Сиби“, 2015.

9. *Мирослава Манолова*. Защо наказваме? Теоретично-нормативният модел за целите на наказанието в българското наказателно право, изд. „Сиела“, 2022.

10. *Красимир Манов*, Престъпно психично въздействие, Фондация за българска литература, 2022.

11. *Ива Пушкарлова*, Помилването по българското наказателно право и в практиката на държавния глава, изд. „Сиела“, 2020; Наказателноправният отговор срещу изключително тежката престъпност: смъртното наказание, доживотният затвор и доживотният затвор без замяна в България, изд. „Сиела“, 2020.

Допълнителна:

1. *Димитър Михайлов*, Особенности на деянието при усложнена престъпна дейност, С., 1967; Длъжностното лице – особен субект на престъпление, С., Наука и изкуство, 1969;

2. *Лазар Груев*, *Ралица Илкова*, Ръководство за решаване на наказателноправни казуси, изд. „Сиби“, 2014; Сборник казуси по наказателно право обща част, трето преработено и допълнено със съдебна практика издание, изд. „Сиби“, 2013.

3. *Александър Стойнов*, Жертвата на престъплението, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 1993; Наказателна отговорност за злоупотреба с банкова тайна, изд. „Софи-Р“, 1993.

4. *Пламен Панайотов*, Относно системата от принципи на наказателното право, Научни четения на тема „Правни норми и правни принципи“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017.

5. *Борис Велчев*, За изключващите наказуемостта основания и противодействието на организираната престъпност – В: De Jure, 2010; Някои бележки за посредственото извършителство по българското наказателно право, De Jure, 2013; Към въпроса за провокацията в наказателното право – В: De Jure, 2014; За изключващото обществената опасност обстоятелство по чл. 126 НК – В: Правна мисъл, 2014; Принудата като изключващо вината обстоятелство – В: Съвременно право, 2015; За юридическата грешка и грешката в обществената опасност – В: Юридически свят, 2016; Обектът на престъплението и обществената опасност – В: De Jure, 2017; По някои въпроси на крайната необходимост в НК – В: Юридически свят, 2019; За разширителното тълкуване в наказателното право – В: Юридически свят, 2023.

6. *Мирослава Манолова*. За принципите на законоустановеност и съответствие на престъпленията и наказанията – повече от век след първия български наказателен закон“ – В: Сборник с доклади от международна научна конференция, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2016; Три теории за наказанието и един принцип – В: Научни четения на тема „Правни норми и правни принципи“. Сборник доклади, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017; За съответствието между наказание и престъпление. Принцип срещу очаквания – В: Научни четения в памет на проф. Венелин Ганев и проф. Никола Долапчиев. Сборник доклади, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017; За справедливото наказание и Аристотел – В „Наказателното правораздаване – традиции и перспективи“, изд. УИ „Св. Климент Охридски“, 2018; Ретрибутивната теория за наказанието, или защо наказваме – В: Научни четения на тема „Санкциите в правото“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2019; Утилитарната теория за наказанието, или защо наказваме – В: QUO VADIS, JUSTITIA?, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2020.

7. *Красимир Манов*, Към въпроса за посредственото извършителство на престъпление – В: „Научни четения в памет на Венелин Ганев и Никола Долапчиев. Сборник доклади“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017; Взаимната обвързаност между принципите на наказателното право и на наказателната политика – В: Научни четения на тема „Правни норми и правни принципи“. Сборник доклади, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017; Нуждае ли се от преосмисляне тезата за обществените отношения като обект на престъплението – В: „Наказателното правораздаване – традиции и перспективи. Сборник доклади“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2018; Престъплението като наказание и наказанието като престъпление. Някои размисли за необходимостта от алтернативни способности за реакция срещу престъпленията – В: Научни четения на тема „Санкциите в правото“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2019; Някои въпроси относно предвиждането на поведението на друго лице при формиране на вината в наказателното право – В: Научни четения на тема „Предвидимост на правото“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2022; За ролята на физическата принуда като психично въздействие – В: Научни четения на тема „Право и принуда“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2023.

8. *Николета Кузманова*. За приложението на чл. 12а от Наказателния кодекс, Съвременно право, бр. 3/2002; Тенденции в тълкувателна дейност на ОСНК на ВКС след 1991 г. – В: „Научни четения в памет на проф. Венелин Ганев и проф. Никола Долапчиев. Сборник доклади“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017; За принципите на наказателното право в тълкувателно решение № 3/2015 г. на Общото събрание на наказателната колегия на ВКС – В: Научни четения на тема „Правни норми и правни

принципи“. Сборник доклади, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017; Основания за административно наказване в Особената част на Наказателния кодекс (дискуссионни въпроси) – В: „50 години Закон за административните нарушения и наказания – история, традиции, бъдеще“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2020.

9. *Ива Пушкарова*. Съдебна практика по приложение на по-неблагоприятния закон при налагане на доживотен затвор. Съотношение на доживотния затвор с доживотния затвор без замяна – В: Съвременно право, бр. 5/2015; Индивидуализация на доживотния затвор и на доживотния затвор без замяна при условията на чл. 58а от НК – В: Общество и право, бр. 5/2015; Значение на възрастта на извършителя на изключително тежко престъпление при индивидуализацията на доживотния затвор без замяна в българската съдебна практика – В: Общество и право, бр. 10/2015; Замяната на наказанието доживотен затвор с лишаване от свобода по чл. 38а, ал. 3 от НК: законов режим и съдебна практика – В: Съвременно право, бр. 6/2015; Промени в приложното поле на чл. 24 от НК след въвеждането на доживотния затвор и доживотния затвор без замяна и на редукицията на наказанията по чл. 58а от НК – В: „Приложни аспекти в превенцията, разкриването и разследването на престъпления“, изд. АМВР, 2016; Съдебни подходи към чистото съдебно минало на извършител на изключително тежко престъпление при индивидуализация на доживотен затвор без замяна – В: „Наказателното законодателство – традиции и перспективи“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2016; Действие на правните принципи при упражняване на правото на помилване – В: Научни четения на тема „Правни норми и правни принципи“. Сборник доклади, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017; Ограничения на помилването с оглед вида на наказанието, при осъждане за множество престъпления и при осъждане в чужбина – В: Научни четения в памет на проф. Венелин Ганев и проф. Никола Долапчиев. Сборник доклади, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017; Стандарти на европейския съд по правата на човека в областта на най-тежките наказания: съответствие на доживотния затвор без замяна с чл. 3 от ЕКПЧ в контекста на практиките по помилване – В: „10 години България в Европейския съюз – успехи и предизвикателства“, изд. НБУ, 2017; Наказване на пострадалия от трафик на хора: чл. 16а от наказателния кодекс и заварени разпоредби, криминализиращи поведение в експлоатация – В: „Наказателното правораздаване – традиции и перспективи“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2018; Помилването чрез замяна на наказанието – В: Санкциите в правото, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2019; Използване на наказателна репресия за превантивни и регулативни цели: проблеми при наказателноправната защита на административни режими и дублиране на състави на административни нарушения и престъпления – В: „50 години Закон за административните нарушения и наказания – история, традиции, бъдеще“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2020; Разпознаване на бланкетните норми в наказателния кодекс и на източниците, към които отпращат – В: „Източниците на правото – съвременни национално – и международноправни перспективи“, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 2022.

10. *Костадин Лютков*, Професионална непредпазливост в наказателното право на НРБ, изд. Наука и изкуство, 1958; Обществената опасност на деянието по наказателното право на НРБ, изд. Наука и изкуство, 1960; Нови положения относно наказанията в НК на НРБ, изд. БАН, 1972.

11. *Тамара Хинова*, Значение на престъпните последици за квалификацията на извършеното деяние – В: Известия на Инст. да правни науки, 1967; Престъпността и противообществените на непълнолетните, изд. БАН, 1971; Освобождаване от наказателна отговорност според българското наказателно право, изд. БАН, 1992.

12. *Никола Филчев*, Способ на извършване на престъплението, изд. УИ „Св. Кл. Охридски“, 1990. Теоретични основи на наказателното законотворчество, изд. „Сиела“, 2004; Въпроси на наказателното право и съдебната практика, изд. „Сиела“, 2016; Наказателно право и съдебна практика, изд. Сиела, 2023.

13. *Румен Марков*, Поощрителните норми в наказателното право, изд. Фондация национална и международна сигурност, 2001; Престъпна и правомерна дейност на множество лица, изд. Фения, 2006; Вменяемост и невменяемост в практиката на ВС и ВКС, изд. „Сиела“, 2016; Стадият на приготвянето в практиката на ВС и ВКС, изд. „Сиела“, 2017; Изключващи вината обстоятелства по българското наказателно право – Теоретичен модел за усъвършенстване на законодателството, изд. „Сиела“, 2019.

14. *Момяна Гунева*, Амнистията по наказателното право на НРБ, изд. „Наука и изкуство“, 1988.

15. *Антон Гиргинов*, Давността в наказателното право, изд. БАН, 1992.

Дата: 20.09.2023 г.

Съставил:

доц. д-р Ралица Илкова